

**Liga Polskich Kobiet
i Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Nur-Sułtanie**



Konferencja

**z okazji 30-lecia
relacji dyplomatycznych
Polska - Kazachstan**

20 października
2022
godzina **15:00**

**Euroazjatycki Narodowy Uniwersytet
im. L.N. Gumilowa
ASTANA, ul. Satbayeva 2**

PATRONAT HONOROWY:

europosła Ryszarda Czarneckiego
b. wiceprzewodniczącego PE
oraz Euroazjatyckiego Narodowego Uniwersytetu
im. L.N. Gumilowa



Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Zadanie publiczne finansowane przez
Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej
Polskiej w konkursie „Dyplomacja publiczna 2022”

Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem
Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP



Aldona Michalak

Przewodnicząca Ligi Kobiet Polskich
Poseł na Sejm RP IV kadencji

Szanowni Państwo!

Mam zaszczyt reprezentować Ligę Kobiet Polskich - pomysłodawcę i organizatora dzisiejszej międzynarodowej konferencji poświęconej 30-leciu nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Kazachstanem i Polską. Podstawą do nawiązania tych stosunków było odzyskanie przez Kazachstan niepodległości, co stało się przełomem w rozwoju społecznym, gospodarczym i politycznym wolnego państwa. Efektem tych 30 lat niepodległości jest również ogromny wzrost znaczenia Kazachstanu na arenie międzynarodowej.

Polska świętowała w 2018 roku 100-lecie odzyskania niepodległości, którą wielkim trudem i walką odzyskaliśmy. Jesteśmy dumni z osiągnięć naszej niepodległej Ojczyzny. Rozumiemy, szanujemy i podziwiamy wielką pracę narodu kazachskiego oraz jego przywódców. Jesteśmy wdzięczni Kazachom za okazaną pomoc i wsparcie tysiącom polskich zesłańców – ofiarom totalitaryzmu, którzy również tak wiele wycierpieli jak i Kazachowie.

Jedną z nich była Anna German, której rodzina również była ofiarą tamtych czasów. Ta wielka artystka urodzona w Uzbekistanie, jako dziecko

żyła również w Kazachstanie, gdzie uczęszczała do szkoły w Dżambule (obecnie miasto Taraz). Od 1946 roku Anna German wraz z mamą i babcią żyła w Polsce, którą ukochała jako swoją Ojczyznę. Zarówno ona jak i jej mama z ogromnym wzruszeniem i ciepłem wspominały serce i życzliwość kazachskich sąsiadów, którzy im pomogli. Cieszymy się, że 21 października 2022 r. odbędzie się niezwykle koncert piosenek z repertuaru Anny German „Echo miłości” w wykonaniu laureatów Międzynarodowego Festiwalu Piosenki – Anna German, który corocznie od 2014 roku organizujemy w Polsce. Udział w nim weźmie również przedstawiciel Kazachstanu – młody śpiewak Ali Kuptleu, który jest również laureatem naszego Festiwalu w Polsce.

Nasza kobieca organizacja Liga Kobiet Polskich, realizuje dyplomację kulturalną uzupełniając dyplomację państwową, którą – jak widać w załączonych wystąpieniach Ambasadorów Polski i Kazachstanu – reprezentują wyłącznie mężczyźni. Wyrażam nadzieję, że nasza wspólna praca wniesie wiele dobra i radości we wzajemnych relacjach Polaków i Kazachów!



Jestem przewodniczącym EU-Kazachstan Friendship w Parlamencie Europejskim, byłem w Kazachstanie jedenaście razy, mogę więc powiedzieć, że w pewnej mierze znam ten kraj. Dlatego też uważam, że to strategiczny partner dla Polski w tym regionie.

Ryszard Czarnecki

Europoseł b. Wiceprzewodniczący PE
Przewodniczący Grupy Przyjaźni
UE - Kazachstan w PE

Trzy dekady stosunków dyplomatycznych Polska – Kazachstan to 30 lat dobrej współpracy. Dobrej, bo opartej o wzajemne zrozumienie i w jakimś sensie wspólnotę losów historycznych, bo Kazachowie i Polacy mieli trudną historię: mieszkają we własnym, wolnym państwie, a w przeszłości bywało różnie.

Ta dobra współpraca znaczeniem wykracza z całą pewnością ponad zakres relacji dwustronnych, bilateralnych, ponieważ jest to współpraca największego kraju Azji Środkowej i jednego z dziewięciu największych terytorialnie państw świata z piątym co do siły demograficznej państw Unii Europejskiej i największym krajem naszego regionu Europy, Europy Środkowo-Wschodniej, bardzo szeroko rozumianej.

Nasza przyszłość jest wspólna dlatego, że wzajemnie się szanujemy, rozumiemy i znamy. Myślę, że zrozumienie przez Polskę i Polaków historii i współczesności, a także trudnych wyzwań stojących przed Kazachstanem, także w sferze geopolitycznej, jest na pewno większe niż u wielu krajów Europy Zachodniej właśnie dlatego, że mieliśmy, w pewnym sensie, podobne losy historyczne.



Selim Chazbijewicz

Ambasador Polski w Kazachstanie

Szanowni Państwo,

Przypadł mi zaszczyt pełnienia mojej funkcji w czasie, w którym przypadło również 30-lecie naszych relacji.

Swoją misję w Kazachstanie rozpocząłem w niezwykle trudnym okresie. Wystawa EXPO w 2017 roku, której gospodarzem była Astana, przyciągnęła do Kazachstanu liczną społeczność, zainteresowaną bogatym dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym. Miałem niezmierny zaszczyt w tym ważnym dla Kazachstanu momencie towarzyszyć wielu delegacją z Polski, w tym najważniejszej, z Prezydentem RP Andrzejem Dudą na czele. Taka wizyta świadczy o najwyższej wadze, jaką przykładamy do relacji z Kazachstanem. Należy tutaj zaznaczyć, iż był to dopiero początek intensywnych kontaktów dwustronnych. liczne delegacje ministerialne, parlamentarne i samorządowe bardzo licznie odwiedzały Kazachstan w celu rozwoju współpracy. Pomimo ciężkiego okresu Pandemii kontakty te nie zostały zaprzestane, a nawet, dzięki dostępności rozwiązań technicznych, dzięki telekonferencją i spotkaniom on-line były intensyfikowane. Pandemia była również okresem, w który dzięki przekazywaniu pomocy humanitarnej mogliśmy sobie wzajemnie pomagać i pokazywać troskę o obywateli.

W zeszłym roku oficjalną wizytę w Kazachstanie złożył Marszałek Senatu RP Tomasz Grodzki.

Była ona pierwszą wizytą wysokiego szczebla po pandemii.

W tym roku Polska przewodniczy Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Jestem przekonany, że dzięki dużemu doświadczeniu Kazachstanu w tej dziedzinie, nasza współpraca w ramach OBWE układa się bardzo dobrze, wyraz temu nadała niezwykle ważna wizyta ministra Zbigniewa Raua jako przewodniczącego w Kazachstanie na początku czerwca.

Z racji mojego wykształcenia i pracy na uniwersytecie duży nacisk położyłem na współpracę naukową i wymianę naukową studentów. W czasie mojej misji wydałem kilka publikacji wspólnie z naukowcami kazachstańskimi. Jedną z nich opisuje formowanie się polskiej diaspory w Kazachstanie. Niezwykle ważną rolę jest dla mnie właśnie współpraca z naszą diasporą, która w Kazachstanie liczy ponad 30 tys. osób. To dzięki kontaktom z wieloma osobami przekonałem się, iż, stanowią oni naturalny pomost między naszymi krajami i narodami. Jesteśmy wdzięczni władzom Kazachstanu za stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju tożsamości naszych rodaków, w tym poprzez nauczanie języka polskiego. To dzięki diasporze tak naprawdę stosunki między Polakami a Kazachami są dużo dłuższe niż jedynie oficjalne 30 lat. Szczególnie rozwinęły się one 86 lat temu, w momencie pierwszych deportacji ludności polskiej do Kazachstanu realizowanych przez władze stalinowskie. Stanowią one paradoksalnie bardzo ważny punkt spajający losy naszych obu narodów – także ze względu na pomoc, jaką polscy zesłańcy otrzymali od miejscowej ludności. To również właśnie z tego powodu 80 lat temu na terytorium obecnego Kazachstanu istniały polskie przedstawicielstwa dyplomatyczne – delegatury, w tym w obecnej stolicy kraju – Astanie. Relacje pomiędzy naszymi krajami tworzą ludzie, i to o tych wszystkich często bezimiennych osobach które przyczyniły się do ich rozwoju należy pamiętać.

To dzięki diasporze oraz wsparciu Ambasady bardzo intensywnie rozwija się również współpraca kulturalna. Liczne koncerty, wystawy czy dni kultury przyciągają coraz większą rzeszę

zainteresowanych.

I niezwykle ważne - gospodarka. Kazachstan jest najważniejszym partnerem gospodarczym Polski w regionie Azji Środkowej. Sfery, które rozwijają się niezwykle intensywnie to niewątpliwie rolnictwo, projekty tranzytowe i logistyczne, energetyka i rynek cyfrowy.

Kazachstan pod rządami Prezydenta K. Ż. Tokajewa wszedł na drogę intensywnych reform, i jako Polska staramy się w nich pomagać, pokazując swoje bogate doświadczenie w tym zakresie.

Mam nadzieję, iż po tych udanych 30 latach naszej współpracy, na tak doskonale przygotowanym gruncie, nasze relacje będą doskonale się rozwijać i rozkwitać.



Alim Kirabayev

Ambasador Kazachstanu w Polsce

Szanowni Uczestnicy Konferencji,

**Szanowny Panie Ambasadorze
Selimie Chazbijewicz,**

Drogi Jerlanie Battaszewicz,

Panie i Panowie!

Drodzy Przyjaciele!

Przede wszystkim pragnę wyrazić wdzięczność Jego Ekscelencji Panu Ambasadorowi Selimowi Chazbijewiczowi, Rektorowi Eurazjatyckiego Uniwersytetu Narodowego Panu Jerlanowi Sydykowowi oraz wszystkim polskim i kazachstańskim organizatorom za zaproszenie do udziału w dzisiejszej konferencji.

W tym roku obchodzimy 30. rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych między Republiką Kazachstanu i Rzeczypospolitą Polską.

30 lat, to krótki okres w wymiarze historycznym. Wszakże jednocześnie, to najważniejszy odcinek na drodze kształtowania niepodległego Kazachstanu.

Polska stała się jednym z pierwszych krajów, które uznały suwerenność państwową Kazachstanu.

Na przestrzeni tych lat partnerstwo kazachstańsko-polskie, oparte na przyjaźni i zaufaniu, stale się rozwija i umacnia. Świadczy o tym nie tylko wzajemne wsparcie w formatach dwustronnych i wielostronnych, ale także wzajemna pomoc i solidarność okazywana w trudnych momentach historycznych i na tle

globalnych wyzwań.

Żywym pomostem między naszymi krajami jest kazachstańska „Polonia”, zarówno dla której, jak też dla innych 130 grup etnicznych, w naszym kraju stworzone zostały warunki niezbędne do studiowania ojczystego języka, historii, kultury, tradycji i duchowego zbliżenia z historyczną ojczyzną, co stanowi potwierdzenie unikalnego kazachstańskiego modelu zgody międzywyznaniowej i międzyetnicznej. Na ten temat istnieje mądre polskie przysłowie: „Gdzie zgoda, tam i siła”. Przedstawiciele „Polonii” aktywnie uczestniczą w życiu politycznym i społeczno-gospodarczym naszego kraju. Anna German, olśniewająca przedstawicielka „Polonii”, swoją twórczością połączyła kraje i narody. Jej pieśni są pamiętane i kochane przez kilka pokoleń.

W związku z tym mam zaszczyt zaprosić wielbicieli talentu wybitnej śpiewaczki na koncert „Echo Miłości” z udziałem laureatek „Międzynarodowego Festiwalu Piosenki – Anna German”, solistów z Kazachstanu i Polski, z akompaniamentem Orkiestry Symfonicznej Państwowej Filharmonii Akademickiej w Astanie pod kierownictwem polskiego dyrygenta Tomasza Łabunia, który w stolicy naszego kraju odbędzie się po raz pierwszy 21 października tego roku.

W imieniu Ambasady Kazachstanu w Polsce wyrażam uznanie dla organizatora – dyrektor „Międzynarodowego Festiwalu Piosenki – Anna German” w Warszawie, Pani Aldonie Michalak, a także wdzięczność dla Akimatu Miasta Astany i Posła Parlamentu Europejskiego Pana Ryszarda Czarneckiego za objęcie Honorowego Patronatu nad tym wydarzeniem.

Koncert ten wpisuje się w cykl wydarzeń poświęconych 30. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między Kazachstanem a Polską.

Polska jest ważnym i perspektywicznym partnerem Kazachstanu w regionie Środkowej i Wschodniej Europy. Ze swej strony potwierdzamy nasze dążenie do pozostawania kluczowym partnerem Polski w Azji Centralnej. Nie zważając na wyzwania związanych najpierw z pandemią, a następnie z napięciami geopolitycznymi, oba kraje utrzymują dużą dynamikę rozwoju konstruktywnych

i pragmatycznych relacji. Widzimy tutaj duże możliwości wzmocnienia dialogu i współpracy między Astaną i Warszawą. Sprzyjają temu regularne kontakty na najwyższym i wysokim szczeblu, w tym spotkania i wizyty przeprowadzane między ministerstwami i departamentami obu krajów.

Z satysfakcją odnotowujemy pozytywne wskaźniki wzajemnej wymiany handlowej w 2021 r. (wzrost o 12,3% do 760 mln USD), a także wyniki pierwszych siedmiu miesięcy 2022 r. (wzrost o 61% do 761 mln USD). Konsekwentnie rozwija się również współpraca inwestycyjna. Tym samym od 2005 r. wielkość bezpośrednich inwestycji z Polski do Kazachstanu osiągnęła 270 mln USD. Jednocześnie w ciągu ostatnich dwóch lat wskaźnik ten przekroczył 50 milionów dolarów. Kazachstan zamierza dalej wspólnie z Polską wykorzystywać narzędzia dyplomacji ekonomicznej mające na celu rozszerzenie współpracy biznesowej, w tym realizację znaczącego potencjału wspólnych obiecujących projektów w dziedzinie energetyki, zielonych technologii, transportu i logistyki, handlu elektronicznego, technologii finansowych, kompleksu rolno-przemysłowego, turystyki i innych.

Ważnym obszarem współpracy humanitarnej między naszymi krajami jest edukacja, o czym świadczy wykształcenie ponad tysiąca studentów z Kazachstanu w Polsce. Strona kazachstańska jest również zainteresowana dalszym rozszerzeniem wszechstronnego partnerstwa w zakresie współpracy instytutów naukowo-badawczych i ośrodków analitycznych Kazachstanu i Polski.

Jesteśmy przekonani, że w najbliższych latach kazachstańsko-polska wielopłaszczyznowa współpraca będzie się rozwijać w sferze politycznej, gospodarczej, kulturalnej i humanitarnej z korzyścią dla narodów obu państw.

Dzisiaj nasz kraj, przeprowadzając szeroko zakrojone reformy, jest na drodze budowy Nowego Sprawiedliwego Kazachstanu.

1 września tego roku Prezydent Republiki Kazachstanu Kassym-Żomart Tokajew w swoim orędziu „Sprawiedliwe państwo. Zjednoczony naród. Zasobne społeczeństwo” nakreślił

konkretne kierunki reform.

Wrześniowe Orędzie Prezydenta, to kamień milowy otwierający zupełnie nowy etap polityczny w historii kraju. Głowa państwa wyznacza dla systemu władzy jakościowo inne standardy. To najwyższa przejrzystość w podejmowaniu najważniejszych decyzji politycznych, stałe odnawianie, otwarta konkurencja.

Jak Wam wiadomo, 20 listopada tego roku odbędą się wybory Prezydenta Republiki Kazachstanu. Rozpoczną on cykl wyborczy, który doprowadzi do radykalnego resetu całego systemu politycznego naszego kraju.

Reformy systemowe w Kazachstanie tworzą dodatkowe możliwości pełnego wykorzystania znaczącego potencjału współpracy z naszymi partnerami zagranicznymi, w tym z Polską.

Korzystając z okazji życzę uczestnikom Konferencji owocnych dyskusji i wyników.

Dziękuję za uwagę!



Margulan Baimukhan

Ambasador Kazachstanu w Belgii
Szef Przedstawicielstwa Kazachstanu
przy Unii Europejskiej

**Przesłanie do uczestników konferencji
z okazji 30-lecia nawiązania stosunków
dyplomatycznych pomiędzy
Kazachstanem a Polską**

Szanowne Panie i Panowie!

Mam zaszczyt serdecznie pozdrowić uczestników międzynarodowej konferencji z okazji 30-lecia nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Kazachstanem a Polską i życzyć merytorycznej dyskusji!

Jestem pewien że podczas tej konferencji nie raz zostaną odnotowane pewne podobieństwa charakterów narodowych Kazachów

i Polaków, ich szczere zainteresowanie sobą i skrzyżowania losów w naszej wspólnej historii.

Wiadomo, że ziemie współczesnego Kazachstanu i jego mieszkańcy znani byli w Polsce nie później niż w XIII wieku, kiedy to odwiedził je wielki podróżnik, franciszkanin Benedykt Polak, który pozostawił pouczającą relację ze swojej podróży jako uczestnik papieskiej misji dyplomatycznej do siedziby chanów Imperium Mongolskiego.

Już w XIX wieku polscy pisarze i poeci zesłańcy Gustaw Zieliński, Adolf Januszkiewicz i liczne inne postaci pozostawili doskonałe zapisy swoich kontaktów z Kazachami.

W XX wieku zbliżyła nas tragedia stalinowskiej deportacji części Polaków do północnego

Kazachstanu. W tym strasznym czasie wielu Kazachów wykazało się miłosierdziem, współczuciem i prawdziwą stepową gościnnością wobec Polaków, zarówno jak przedstawicieli innych narodów, którzy wbrew swojej woli znaleźli się na ziemi kazachskiej. Później, gdy pojawiła się możliwość powrotu z deportacji, dziesiątki tysięcy Polaków wybrało już dobrowolnie zostać w Kazachstanie, i dziś stanowią ważny element współczesnego narodu kazachskiego. Wśród tych, którzy zdecydowali się na powrót do Polski, wielu przez całe życie zachowywało i przekazywało swoim potomkom ciepłą pamięć o cennym wsparciu Kazachów w latach represji systemu totalitarnego, od których Kazachowie oraz wszystkie inne narody ówczesnego ZSRR również bardzo wiele wycierpieli.

Z kolei my jesteśmy wdzięczni Polakom za staranną opiekę nad miejscami pochówku tysięcy Kazachów, którzy zginęli na polskiej ziemi w walkach z niemieckim hitleryzmem.

Należy zaznaczyć, że w czasach radzieckich dochodziło do wielu innych spotkań Kazachów i Polaków w znacznie przyjemniejszych okolicznościach. Na przykład, po występach w Polsce nasz popularny zespół "Dos Mukasan" przywiózł do domu nowy przebój – słynną "Szła dziewczeczka do laseczka", która przetłumaczona na język kazachski szybko stała się naszą prawdziwie ludową piosenką.

Wraz z uzyskaniem przez nasz kraj niepodległości w 1991 roku i nawiązaniem stosunków dyplomatycznych pomiędzy Kazachstanem a Polską 6 kwietnia 1992 roku rozpoczął się zasadniczo nowy etap w stosunkach między naszymi narodami.

Jako dwa prawdziwie suwerenne państwa, Kazachstan i Polska nawiązały aktywne kontakty we wszystkich kluczowych dziedzinach rozwoju współczesnego społeczeństwa. W tym na najwyższym politycznym szczeblu. Dobrze pamiętamy, jak we wrześniu 2017 roku Prezydent Andrzej Duda złożył oficjalną wizytę w Astanie. Dwa lata później odbyło się jego pierwsze spotkanie z Prezydentem Kassym-Jomartem Tokajewem podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ.

W rozmowie telefonicznej szefowie dwóch państw 27 maja 2022 r. odnotowali ważne

znaczenie 30. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między naszymi krajami i podkreślili, że "w tym historycznie krótkim czasie Kazachstan i Polska osiągnęły znaczące rezultaty w rozwoju wzajemnie korzystnej współpracy", a także omówili perspektywy dalszej współpracy w sferze politycznej, handlowej i gospodarczej.

Kazachstan i Polska, jako największe gospodarki w swoich regionach, tradycyjnie są dla siebie wiodącymi partnerami handlowymi w Europie Środkowo-Wschodniej i Azji Centralnej. Kazachscy konsumenci doceniają jakość polskich towarów, a wielu polskich przedsiębiorców z powodzeniem inwestuje w kazachską gospodarkę.

Niewątpliwie podstawą wzajemnego zrozumienia są więzi międzyludzkie. Ogromne znaczenie pod tym względem ma owocna współpraca między naszymi krajami w zakresie edukacji. Tysiące obywateli Kazachstanu otrzymało i nadal otrzymuje wysokiej jakości wykształcenie na uczelniach wyższych w Polsce.

Dla mnie osobiście jest szczególnie wzruszające, że zwracam się do Państwa jako jeden z pierwszych uczestników kazachstańsko - polskiego programu stypendialnego – będąc dumnym absolwentem Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie z 1997 roku. Później miałem zaszczyt oficjalnie reprezentować swój kraj w Polsce jako Ambasador. W związku z powyższym chciałbym złożyć swoje szczerze życzenia sukcesów wszystkim studiującym dziś zarówno na polskich, jak i kazachskich uczelniach.

Niewątpliwie to moi koledzy – dyplomaci w Ambasadzie Kazachstanu w Warszawie, Ambasadzie RP w Astanie i Konsulacie Generalnym RP w Ałmaty – poprzez swoją codzienną pracę wnoszą ogromny wkład w rozwój współpracy między naszymi krajami. Ważną rolę odgrywają konsulowie honorowi Kazachstanu, którzy działają w wielu regionach Polski.

Dzisiaj, reprezentując Kazachstan w wielu instytucjach międzynarodowych w Brukseli, z satysfakcją obserwuję sukcesy Polaków w Belgii, ich bardzo dobrą pozycję w strukturach Unii Europejskiej oraz szczerze zainteresowanie pomyślnym rozwojem stosunków pomiędzy Kazachstanem a całą Europą.

Korzystając z tej okazji, chciałbym raz

jeszcze serdecznie pozdrowić uczestników tej konferencji oraz życzyć wszystkim z Państwa wielu sukcesów w działalności naukowej, edukacyjnej, dyplomatycznej, gospodarczej i każdej innej.

Niech się rozwija i rośnie przyjaźń pomiędzy Kazachstanem a Polską!



prof. Marek Gawęcki

Pierwszy Ambasador Polski
w Kazachstanie w l. 1994 - 2000

Na 30 lecie nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską i Kazachstanem

W grudniu 1994 roku wylądowałem wraz z żoną i córką na almatyńskim lotnisku, aby pełnić Republice Kazachstanu zaszczytną funkcję pierwszego ambasadora. Kazachstan nie był dla mnie obcym krajem. W poprzednich latach bywałem w nim wielokrotnie w celach naukowych. Miałem już sporo dobrych kontaktów w środowiskach naukowych i polonijnych. Natomiast dyplomacja była dla mnie nowym wyzwaniem. Jestem antropologiem kulturowym i na czas pełnienia misji byłem urlopowany z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Początki nie były łatwe. Pierwszą siedzibą naszej placówki były zwykłe mieszkania w zaniedbanym bloku przy ówczesnej ulicy Lenina. Po pewnym czasie przenieśliśmy się do budynku, który dzieliliśmy z przedszkolem. Tu już mogliśmy wywiesić polską flagę. Pod koniec mojej kadencji, która trwała pięć i pół lat, udało się zakupić nowy budynek i adaptować na potrzeby ambasady. W 2000 roku nasza placówka przeniosła się do bardzo reprezentacyjnej siedziby.

Oprócz prac organizacyjnych czekało mnie wiele zadań stricte dyplomatycznych. Trzeba było stworzyć zupełnie nową bazę stosunków politycznych i gospodarczych, doprowadzić

do zawarcia dziesiątek nowych umów międzypaństwowych i międzyresortowych. Bardzo ważnym działaniem naszej placówki, zwłaszcza kolegów z Wydziału Konsularnego była praca w kazachstańskich środowiskach polonijnych, poczynając od pomocy humanitarnej, poprzez rozwój polskiej oświaty na repatriacji skończywszy. Z wielką satysfakcją przyjęliśmy raport z kontroli przeprowadzonej przez dyrektora Departamentu Konsularnego z maja 1997 roku, w którym stwierdził on, „Ambasada RP w Almaty uzyskała, jako jedyna, trzy oceny wyróżniające w dziedzinie prawnej i opieki konsularnej, w pracy polonijnej oraz w sprawach obywatelskich. Urząd uzyskał opinię najlepiej pracującego polskiego urzędu konsularnego w świecie”. Należy zaznaczyć, że koledzy konsulowie, podobnie jak ja, nie byli profesjonalnymi dyplomatami pracującymi wcześniej w MSZ. Byli jednak głęboko zainteresowani problematyką polonijną oraz Azją Środkową. Nie odstraszały ich dość siermiężne warunki egzystencji oraz bardzo skromny w tym czasie budżet placówki. Dumny jestem z faktu, że po kilku latach stali się oni wytrawnymi dyplomatami, pełnili później i pełnią obecnie funkcje ambasadorów w europejskich i azjatyckich państwach.

Ambicją każdego ambasadora jest doprowadzenie do wizyt na najwyższym szczeblu, podczas których podpisuje się szereg ważnych dokumentów. co nie zawsze jest łatwe. Udało się do tego doprowadzić podczas mojej kadencji. Podobnie jak i w wypadku Kirgistanu, w którym równocześnie byłem ambasadorem. Udało się nam także zlokalizować, udokumentować i upamiętnić pochówki żołnierzy Armii generała Andersa w Kazachstanie i Kirgistanie.

Z racji mojego wykształcenia i pracy na uniwersytecie duży nacisk kładłem na współpracę naukową i wymianę naukową studentów. Często gościłem w kazachstańskich uniwersytetach na spotkaniach i wykładach. Doprowadziłem do podpisania umów o współpracy między kilkoma polskimi i kazachstańskimi uczelniami, dzięki którym odbywały się wizyty naukowców i studentów. Warto zaznaczyć, że w mojej macierzystej uczelni, Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza

w Poznaniu, dzięki tej współpracy powstała Pracownia Studiów Kazachskich. Prowadzone są tam studia magisterskie – filologia kazachska. Lata spędzone w Kazachstanie miały ogromny wpływ na dalsze życie naszej rodziny. Żona – również pracująca w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej – zgromadziła obszerny materiał do swej książki habilitacyjnej. Córka, która gdy wyjeżdżaliśmy na placówkę ukończyła czwartą klasę szkoły podstawowej, w roku 2000 zdała maturę w Ałmaty i studiowała potem w Poznaniu filologię rosyjską, a następnie kontynuowała edukację w Studium Europy Środkowej na Uniwersytecie Warszawskim na specjalności środkowoazjatyckiej. Ja, po zakończeniu misji, wróciłem na swą macierzystą uczelnię, na której otrzymałem stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Wschodnim. Dało mi to możliwość dalszej pracy naukowej i dydaktycznej zogniskowanej na problematyce środkowoazjatyckiej. Wprowadziłem też do programu nauczania dwa nowe przedmioty: „Teoria i praktyka dyplomacji” oraz „Protokół dyplomatyczny”, które cieszyły się dużym zainteresowaniem studentów. Wielu z nich udało mi się skierować na staże naukowe w kazachstańskich uczelniach oraz na praktyki w polskich placówkach dyplomatycznych w Europie i w Azji. Napawa mnie dumą, że wielu z moich byłych studentów zajmuje odpowiedzialne stanowiska w polskich ambasadach, organizacjach międzynarodowych oraz ośrodkach analitycznych.

Żałuję, że nie dane mi było podczas mej służby dyplomatycznej wizytować większej liczby obwodów Kazachstanu. Prace organizacyjne, mała liczba pracowników merytorycznych oraz skromny budżet placówki „trzymały” mnie na miejscu.

Po zakończeniu misji bywałem jeszcze wiele razy służbowo w tak bliskim mojemu sercu kraju, ale dopiero w 2019 roku odbyliśmy całą rodziną pierwszą prywatną, sentymentalną podróż do Kazachstanu. Z ogromną przyjemnością obserwowaliśmy jego dynamiczny rozwój.

I właśnie tego - dalszego dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego, kulturalnego i intensyfikacji procesów demokratyzacji, z okazji 30.lecia nawiązania stosunków dyplomatycznych między naszymi państwami życzę. Życzę także wszystkim obywatelom tego wieloetnicznego kraju, aby Kazachstan mogli traktować, jak dotychczas,

jak swój dom rodzinny. Pozwalam sobie żywić nadzieję, że Kazachstan będzie zajmował jeszcze bardziej znaczące miejsce w polskiej polityce zagranicznej i naszych stosunkach gospodarczych oraz wymianie naukowej i kulturalnej. Chciałbym także, żeby proces powrotu do historycznej ojczyzny tych kazachstańskich Polaków, którzy tego pragną, doczekał się znaczącej intensyfikacji.



Od lewej: były Prezydent Kazachstanu Nursułtan Nazarbajew, były Ambasador Polski w Kazachstanie Marek Gawęcki, Prezydent Kazachstanu Kasym-Żomart Tokajew
Źródło: prywatne archiwum prof. Marka Gawęckiego



Maciej Lang

Ambasador Polski w Rumunii
Ambasador Polski w Kazachstanie
w l. 2015 - 2016

Kazachstan jest dla mnie miejscem o szczególnym znaczeniu symbolicznym, krajem gdzie zdobywałem pierwsze szlify w służbie dyplomatycznej, a 12 lat później miałem zaszczyt pełnić funkcję ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej, krajem, gdzie spędziłem łącznie 7 lat życia i gdzie wychowali się moi synowie.

W 1997 roku przyjechałem do Kazachstanu, który ciągle jeszcze wychodził z zapaści wywołanej następstwami siedmiu dekad systemu sowieckiego, a w 2003 roku wyjeżdżałem z kraju, który pewnym krokiem zmierzał ku rozwiniętej gospodarce rynkowej i zapewniał swoim mieszkańcom coraz lepsze warunki życia. W 2015 roku przybyłem jako ambasador Rzeczypospolitej Polskiej do Kazachstanu, który był już nowoczesnym, dynamicznie rozwijającym się państwem o uznanym autorytecie na arenie międzynarodowej, o czym najlepiej świadczyły idące pełną parą przygotowania do światowej wystawy EXPO 2017.

Podczas moich obu misji w Kazachstanie byłem świadkiem i uczestnikiem procesu tworzenia solidnych i wielowymiarowych relacji dwustronnych, co najlepiej ilustrowała wysoka częstotliwość wzajemnych wizyt i sukcesy

polskiego biznesu zdobywającego trwałą pozycję na szybko rosnącym kazachstańskim rynku.

Podczas mojej pierwszej misji wspomagałem repatriację Polaków z Kazachstanu, a podczas drugiej z wielką satysfakcją obserwowałem jak ci, którzy zdecydowali się pozostać na kazachstańskiej ziemi skutecznie budowali pozycję polskiej wspólnoty w gospodarce i życiu społecznym swoich regionów.

Nigdy nie zapomnę emocji, które przeżywałem jako młody dyplomata biorąc udział w lokalizowaniu w terenie kolejnych miejsc pochówku żołnierzy armii generała Andersa zmarłych podczas pobytu w Kazachstanie. Podobnie jak nigdy nie zapomnę wzruszenia, kiedy wiele lat później jako ambasador RP brałem udział w uroczystościach rocznicowych odbywających na terenie godnie urządzonych tam miejsc pamięci.

W Kazachstanie zostawiłem siedem życia, poznałem tam wielu przyjaciół i nauczyłem się, że to właśnie więzi między ludźmi tworzą trwałą ośnowę relacji między państwami. Dlatego właśnie jestem przekonany, że w ciągu minionych 30 lat położyliśmy solidny fundament przyjaźni, na której przez wiele następnych dekad będziemy budować wszechstronną współpracę między Polską a Kazachstanem.



dr Władysław Sokołowski

Ambasador Polski w Kazachstanie
w latach 2004-2007

Moja „Misja pod szanyrakiem”

Rozmowa z Aleksandrem Kwaśniewskim, Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1995-2005, od którego mianowanie miałem zaszczyt otrzymać w połowie 2004 roku, trwała niezwykle długo. W ocenie urzędników Kancelarii Prezydenta, trzykrotnie dłużej od innych spotkań tego typu. Prezydent Polski przedstawił jasno zdefiniowaną wizję i strategię zarówno polsko-kazachstańskich stosunków dwustronnych, jak też naszej współpracy na arenie międzynarodowej. Wspominał rezultaty swej wizyty w Kazachstanie w 1999 roku i wizyty prezydenta Kazachstanu w Polsce w 2002 roku. Ich wdrożeniu służyła wizyta oficjalna Leszka Millera, Prezesa Rady Ministrów w Kazachstanie w marcu 2003 roku, w przygotowaniu której uczestniczyłem jako dyrektor Departamentu Spraw Zagranicznych Kancelarii Premiera.

Budowa przyjaźni, zaufania, zrozumienia, solidnych podstaw współpracy politycznej i gospodarczej, dbałość o wspólne dziedzictwo historyczne i kulturowe, zwłaszcza związane z polską obecnością w Wielkim Stepie – stanowiły istotę tej rozmowy.

Uwagi i zalecenia Prezydenta A. Kwaśniewskiego zajęły najważniejsze miejsce w notatniku trzeciego ambasadora Polski w Kazachstanie, obok tych, które

usłyszałem od Włodzimierza Cimoszewicza, Ministra Spraw Zagranicznych.

Warto dodać, że po niespełna trzynastu latach od powstania niepodległego Kazachstanu, mieliśmy już solidną bazę prawno-traktatową, dobre wzajemne zrozumienie narodowych interesów obu państw w zmienionych warunkach geopolitycznych, właściwy klimat polityczny dla współpracy, systematyczny wzrost więzi gospodarczych i handlowych, wspólne plany w dziedzinie energetyki, nauki, kultury, a także – co wyjątkowo ważne – zbieżne cele w działaniu na rzecz Polaków, stanowiących znaczną część społeczeństwa Kazachstanu.

Kolejne, ważne miejsce w notatniku zadań w mej „misji pod szanyrakiem” zajęły opinie i spostrzeżenia, jakie otrzymałem od blisko stu rozmówców, którzy przyjęli moją prośbę o spotkanie przed wyjazdem do Kazachstanu. Do najważniejszych należały: rozmowa z Markiem Belką Prezesem Rady Ministrów (na temat współpracy gospodarczej, zwłaszcza w zakresie energetyki), spotkanie z Lechem Kaczyńskim, ówczesnym Prezydentem Miasta Warszawy (mówiliśmy o współpracy obu stolic i repatriacji Polaków), ks. kardynałem Józefem Glempem, Prymasem Polski (przedmiotem rozmowy była aktywność Kościoła Rzymskokatolickiego i wizyta Papieża Jana Pawła II w Kazachstanie w 2001 r.), Andrzejem Stelmachowskim, Prezesem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” (o problemach repatriacji i adaptacji repatriantów), a także z ministrami, wiceministrami polskiego rządu, parlamentarzystami Sejmu i Senatu oraz szefami spółek Skarbu Państwa.

Podróż przez Frankfurt dla objęcia placówki w Almaty, z żoną, córką, pieskiem i bagażem wielokrotnie przekraczającym limity, była trudna. Zrozumiałem, że otworzenie bezpośredniej linii lotniczej przez PLL LOT z Warszawy do Astany należy do najpilniejszych zadań mojej misji. Niestety, pomimo usilnych starań, pism i rozmów na najwyższych szczeblach, mnie nie udało się rozwiązać tego problemu. Dopiero w 2017

roku uruchomiono bezpośrednie połączenie, na co z pewnością wpłynęła organizacja przez Kazachstan Światowej Wystawy EXPO-2017 w Astanie.

Warunki urzędowania polskiej misji w Kazachstanie, stworzone przez ambasadora Marka Gawęckiego i śp. ambasadora Zdzisława Nowickiego, były bardzo dobre. Tyle, że ambasada mieściła się w Almaty, a placówki innych państw stopniowo przenosiły się do nowej stolicy, Astany. Na pytanie podczas wręczenia listów uwierzytelniających Prezydentowi Republiki Kazachstanu, o to, kiedy polska ambasada zostanie przeniesiona do Astany, zapewniłem o swych staraniach, aby stało się tak do końca mojej misji. Niestety, i tego problemu nie rozwiązałem. Opracowałem trzy koncepcje utworzenia placówki w stolicy, w tym projekt wspólnej inwestycji państw Unii Europejskiej w intensywnie rozbudowującej się Astanie, budowy gmachu, w którym miałyby swe miejsce ambasady państw UE, z uwzględnieniem zarówno funkcji przedstawicielskich, jak też konsularnych oraz społeczno-kulturalnych. Jednakże, w roku wyborczym 2005 w Polsce rozpatrywanie jakichkolwiek projektów w sprawie inwestycji, nie było możliwe.

Można wymienić jeszcze kilka nie zrealizowanych projektów lub zadań (np. w sferze ropy i gazu), nie należy jednak pomijać sukcesów. Do tych należy szybki wzrost wzajemnych obrotów handlowych, z ok. 240 mln USD w 2004 r. do 720 mln USD w 2007 r. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r., powstała pilna konieczność dostosowania warunków polsko-kazachstańskiej współpracy gospodarczej do warunków naszego członkostwa w UE. Nowa umowa między Rządami Polski i Kazachstanu o współpracy gospodarczej, sporządzona w Astanie dnia 6 lipca 2005 r. przyczyniła się do intensyfikacji wzajemnej wymiany handlowej i inwestycji. Kazachstan bowiem był i pozostaje atrakcyjnym partnerem dla polskich przedsiębiorców nie tylko w sferze handlu, ale i – inwestycji. W czasie swej „misji pod szanyrakim” odbyłem spotkania nie z dziesiątkami, a z setkami delegacji polskich firm, przybywającymi do Kazachstanu. Przedsięwzięcia, związane z przybyciem w 2005 r. polskiej misji gospodarczej z udziałem

150 przedsiębiorców, pozwoliły na efektywną promocję polsko-kazachstańskiego biznesu.

Ważne znaczenie polityczne miały wizyty marszałków Senatu RP: Longina Pastusiaka w kwietniu 2005 r. i Bogdana Borusewicza w 2006 r. Zarówno spotkania na najwyższym szczeblu, jak też liczne spotkania z kazachstańskimi Polakami, jeszcze raz potwierdziły wzajemną bliskość naszych narodów i szacunek dla Kazachstanu w związku z jego konsekwentną i otwartą polityką narodowościową.

W notatniku zadań ambasadora jedno z pierwszych miejsc zajmuje popularyzacja tradycji i kultury swej Ojczyzny. W czasie mej misji miały miejsce dwa przyjazdy Krzysztofa Pendereckiego i pamiętne koncerty pod Jego batutą w Astanie i Karagandzie, udział Krzysztofa Zanussiego w jury festiwali filmowych, organizacja koncertów muzyki F. Chopina, a także muzyki kazachskiej z zapisów Aleksandra Zatajewicza, dziesiątki wystaw oraz wydawanie książek, jak: „Polska poezja XX wieku”, „Zhastyk zhyry” (wybór poezji Adama Mickiewicza po kazachsku), „La vie des steppes Kirghizes” (akwaforty Bronisława Zaleskiego, reprint wydania z 1865 r.). Kazachstańscy melomani, widzowie, czytelnicy z ogromnym zainteresowaniem przyjmowali polską kulturę, za co stale zachowuję dla nich swój szacunek i wdzięczność.

Do służących wzajemnemu poznaniu i zbliżeniu Polski i Kazachstanu, a także dających niezwykłą satysfakcję zaliczam swą obecność w środkach masowego przekazu. Służba prasowa ambasady na przykład odnotowała w 2005 r. ponad 150 wystąpień w telewizji, artykułów, wywiadów i komentarzy prasowych polskiego ambasadora. Ponadto, udział w konferencjach naukowych, organizowanych przez wyższe uczelnie i wyspecjalizowane placówki naukowe, dawał mi możliwość prezentacji stanowiska Polski w ważnych kwestiach globalnych lub regionalnych, jak: reforma systemu ONZ, procesy integracji europejskiej, projekty rozwoju infrastruktury transportowej między Azją i Europą. Referaty i związane z tym publikacje naukowe powiększały mój dorobek naukowy jako nauczyciela akademickiego i stworzyły

podstawy przyszłej współpracy ze środowiskiem nauki Kazachstanu.

Kazachstan, to wielki i piękny kraj, a podróżowanie po nim daje niezapomniane, wspaniałe wrażenia. Mieliśmy, moja żona i ja, szczęście odwiedzić wiele miejsc ważnych dla historii i kultury narodów Wielkiego Stepu, od Ałmaty po Uralsk, od Czymkientu po Pietropawł, od Astany po Ust-Kamienogorsk. Jadąc samochodem do stolicy zawsze zatrzymywaliśmy się Spassku koło Karagandy i w samej Karagandzie. Nie raz odwiedziliśmy Taraz i Kokcztau, byliśmy w Semipałatyńsku i Pawłodarze. Tajynsza, Oziornoje, Czałowo, Jasna Polana, Zielony Gaj, Pierwomajka i wiele małych miejscowości, w których mieszkają kazachstańscy Polacy, były celem naszych podróży. Każda z nich była wypełniona spotkaniami: z władzami, z lokalnymi przedstawicielami Zgromadzenia Narodu Kazachstanu, z duchownymi, przedsiębiorcami, a przede wszystkim z Polakami. Regularnie odwiedzaliśmy polskie cmentarze wojenne żołnierzy Armii gen. W. Andersa w miejscowościach Szokpak i Ługowoje.

Moja „misja pod szanyrakiem” zdefiniowała dalszą moją drogę życiową. Wracaliśmy do Polski z prawdziwą kazachską jurta i dużą kolekcją kazachskich instrumentów muzycznych. Zorganizowałem siedem wystaw tych wspaniałych przedmiotów, pokazujących tradycje i kulturę Kazachów. W pracy naukowej wykorzystałem kazachstańskie przyjaźnie i wydałem trzy książki, zbiorowe prace naukowe, poświęcone państwowości, niepodległości i 30-leciu Kazachstanu: „Od Chanatu do Republiki. Historyczne i współczesne uwarunkowania państwowości Kazachstanu”, „Kazachstan. Tauelsiz memleket znaczy niepodległe państwo” i „Kazachstan – 2021. Sytuacja wewnętrzna i pozycja międzynarodowa republiki Kazachstanu 30. roku niepodległości”. Także, od ponad 10 lat sprawuję zaszczytną funkcję prezesa Stowarzyszenia „Mój Kazachstan”, skupiającego byłych i obecnych obywateli Kazachstanu, mieszkających w Polsce, głównie repatriantów, dla których Kazachstan jest krajem rodzinnym.

Decyzję o mianowaniu mnie „Ambasadorem

Przyjaźni Zgromadzenia Narodu Kazachstanu” przyjął jako wielki zaszczyt.

Proszę moich kazachstańskich Przyjaciół o przyjęcie najlepszych życzeń rozwoju Waszej Ojczyzny w pomyślności, dobrobycie, pokoju i osobistym szczęściu każdego z Was i Waszych Bliskich.



Były Ambasador Polski w Kazachstanie Władysław Sokołowski na kazachskim stepie
Źródło: prywatne archiwum dr Władysława Sokołowskiego



dr Sylwia Różycka-Jaroś

Wiceprzewodnicząca
Ligi Kobiet Polskich

Szanowni Państwo!

Mam zaszczyt reprezentować wiodącą w Polsce kobietą organizację Liga Kobiet Polskich, której tradycja sięga 1913 roku. Aktywnie uczestniczymy w życiu politycznym, społecznym i kulturalnym naszego kraju, reprezentując interesy kobiet i zabiegając o stałe podnoszenie ich statusu w społeczeństwie i państwie. Możliwość realizacji projektu, związanego z bliskim Polkom i Polakom Kazachstanem jest powodem naszej nieskrywanej satysfakcji.

Na tle ponad trzydziestu lat dynamicznego rozwoju niepodległego Kazachstanu, z ogromnym zainteresowaniem obserwujemy stały wzrost aktywności kazachstańskich kobiet praktycznie we wszystkich sferach życia państwa. Wyrazem tego jest ich liczna obecność na arenie międzynarodowej, w parlamencie, rządzie, władzach lokalnych, w sferze biznesu, a zwłaszcza rosnąca liczba kobiecych organizacji pozarządowych.

Kobiecie NGO's w Kazachstanie stały się aktywnym segmentem społeczeństwa obywatelskiego, zdolnym do udziału w rozwiązywaniu poważnych zadań nie tylko w sferze socjalnej. Można dostrzec ich skuteczną aktywność w obronie i

lobbowaniu potrzeb i interesów praktycznie na wszystkich poziomach struktur państwa. Z zainteresowaniem dostrzegamy, że kobiety stoją tu na czele blisko 40 procent organizacji pozarządowych.

Tradycja, to kobieta i kultura, to kobieta, więc w sferze naszej aktywności jest między innymi kultywowanie narodowych tradycji i upowszechnianie dorobku, jaki do kultury wnoszą kobiety. Bliskie nam są muzyka i pieśni, związane z życiem kobiet innych narodów, I oto, zwracając się ku kazachskim tradycjom. znajdujemy zwyczaj, który nas wyjątkowo zachwycił:

To kosztasu - pożegnanie narzeczonej z rodzinnym domem. Przed przekroczeniem cudzego progu dziewczyna w domu żegna się z rodzicami, braćmi i siostrami oraz krewnymi. W pożegnalnej piosence żałuje, że urodziła się dziewczynką, a nie chłopcem, że jest zmuszona opuścić dom. Pragnie, aby wszyscy byli zdrowi, kiedy do nich przyjedzie – zgodnie z tradycją w dniu ślubu będzie mogła przyjechać do domu dopiero po roku i do tego czasu nie ma prawa go odwiedzać. Tę piosenkę śpiewała sama panna młoda przed wyjazdem orszaku ślubnego z rodzinnej wioski.

I jeszcze kilka słów o kolejnym bardzo wzruszającym kazachskim rytuale. Oto on: Kiedy młoda mężatka odwiedza swoich krewnych, śpiewa tradycyjną piosenkę Synsu. Śpiewa o szczęśliwych latach, które miały niepostrzeżenie w domu rodziców, o ukochanych rodzicach, którzy ją pielęgowali i wychowywali, wyraża żal, że nadszedł czas opuszczenia jej domu i prośbę, aby o niej nie zapomniano i odwiedzano. Bardzo piękna, przepełniona duchowością piosenka. Niestety, jak się dowiadujemy, dziś ten zwyczaj jest zapomniany.

Być może, w XXI wieku pieśni tych już się nie śpiewa. Mam jednak nadzieję, że w skarbnicy kazachskich narodowych kłujew (motywów muzycznych) i pieśni, zebranych przez mego wielkiego Rodaka, Aleksandra Zatajewicza, muzykologa, który wiele lat spędził w kazachskich stepach, nutowe zapisy znajdują

się.

Szanowni Państwo,

Z dziejów Chanatu Kazachskiego dowiadujemy się, że już na początku XVIII wieku skodyfikowane pod panowaniem Chana Tauke prawo zwyczajowe w postaci „Żety Żargy” - „Siedem Ukazań chana Tauke”, stanowiących swoistą konstytucję tego stepowego państwa, w nowoczesny sposób regulowało prawa i status kobiet. „Żety Żargy” zawierały bowiem między innymi: prawo rodzinno-mażeńskie (ustanawiające porządek zawierania i rozwiązywania małżeństw, prawa i obowiązki małżonków, prawa majątkowe członków rodziny), oraz prawo o wdowach, określające majątkowe i osobiste prawa wdów i sierot, a także obowiązki wobec nich, spoczywające na wspólnotach i krewnych umarłego.

Kodeks Chana Taukego mógłby być przykładem dla państw Europy tamtych czasów.

Można z pełnym przekonaniem powiedzieć, że ukształtowane przez wieki w tradycji, ugruntowane kazachskim prawem zwyczajowym i ustrojowym, a obecnie rozwinięte wymogami współczesności, prawa kobiet znajdują swe pełne odzwierciedlenie w praktyce życia społeczno-politycznego i kulturalnego Kazachstanu.



Piotr Guzowski

Prezes Polsko - Kazachstańskiej Izby
Handlowo - Przemysłowej

30. rocznica nawiązania stosunków
dyplomatycznych między Republiką
Kazachstanu a Rzeczpospolitą Polską

Dnia 6 kwietnia 2022 r. przypadła 30. rocznica nawiązania stosunków dyplomatycznych między Republiką Kazachstanu a Rzeczpospolitą Polską. Kazachstan za ten okres zrobił olbrzymi skok w rozwoju gospodarki i społeczeństwa, Polska przystąpiła do Unii Europejskiej. W Kazachstanie uważa się Polskę za kluczowego partnera gospodarczego w regionie Europy Środkowej i Wschodniej oraz w Unii Europejskiej, a Kazachstan jest dla Polski najważniejszym partnerem w Azji Centralnej. Nasze kraje łączy wspólna przeszłość historyczna i kilkudziesięcioletnia diaspora. Polacy poznali Kazachów na początku 19. w jako zesłańcy po upadku powstań przeciw caratowi. Następni zesłańcy to skutek represji stalinowskich: do Kazachstanu wywieziono około 190 tysięcy Polaków, większość z nich przeżyła dzięki pomocy Kazachów. Polacy wnieśli swój wkład w rozwój Kazachstanu: pierwsza apteka, reportaże w 19. w do wydawnictw francuskich o zwyczajach i kulturze Kazachów. Polscy pisarze i etnografowie, Adolf Januszkiewicz (zapisał ponad 2300 dzieł kazachskiego folkloru muzycznego) i Gustaw Kazachach, stworzyli wiele utworów na temat ludności kazachskiej. Początki wymiany handlowej po odzyskaniu

niepodległości Kazachstanu i upadku socjalizmu w Polsce to była wymiana barterowa (towar za towar). Polskie strony to były meble, odzież, kosmetyki, owoce, warzywa. Ze strony Kazachstanu bawełna, wyroby z bawełny, owoce suszone. Z biegiem czasu wymiana handlowa objęła na dostawę urządzeń do górnictwa, maszyn drogowych, maszyn rolniczych, urządzenia medyczne. Nadal dużym powodzeniem cieszyły się polskie kosmetyki, damska bielizna oraz jabłka i mrożonki warzyw. Kazachstan eksportował surowce (ropa naftowa, fosfor, rudy metali) oraz ekologiczne czyste zboża, mąki, kasze i przyprawy. 30 lat temu obroty handlowe Polski z Kazachstanem były na poziomie kilkuset tysięcy dolarów w tym roku przekroczyć 2 miliardy dolarów.

Polscy przedsiębiorcy zainwestowali w Kazachstanie w sektor farmaceutyczny (POLPHARMA), budowlany (SELENA). W Kazachstanie aktywnie działa ok. 80 firm z polskim kapitałem. Planowane polskie inwestycje w Kazachstanie obejmują projekty ochrony środowiska, rolnicze i infrastruktury transportowej. Rozwija się wymiana między uczelniami. Ponad 1000 studentów z Kazachstanu studiuje na polskich uczelniach. Polsko-Kazachstańska Izba Handlowo-Przemysłowa współpracuje między innymi z Uniwersytetem Al-Farabi, Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева.

Rozwija się współpraca między instytutami badawczymi np. Instytut Instytut Technologii Paliw i Energii w Zabrzu oraz ИНСТИТУТ ХИМИИ УГЛЯ И ТЕХНОЛОГИИ w Nur-Sultan (katalizatorem nawiązania współpracy jest Polsko-Kazachstańska Izba). W rozwój współpracy dużą rolę odgrywa współpraca między samorządami, izbami i organizacjami branżowymi. Organizacje Polonijne są zaangażowane w tworzeniu przychylnego klimatu do współpracy. Organizacje studentów Kazachskich w Polsce współpracują z Polsko-Kazachstańską Izbą i aktywnie uczestniczą w organizacji wspólnych wydarzeń. Przykładem świadczącym o dbałość i rozwój współpracy jest Polsko-Kazachstańska Międzyrządowa Komisja ds. współpracy gospodarczej. Posiedzenie Komisji planowane

jest w tym roku w Warszawie. Niezwykle ważną rolę odgrywają Ambasada i Konsulat Kazachstanu w Polsce , Ambasada i Konsulat RP w Kazachstanie , placówka PAIH w Nur Sułtan. Ważna rolę w rozwoju współpracy odgrywają Izby Gospodarcze Kazachstanu, Atameken i Kazakhinvest. Chciałby podziękować za bardzo dobrą współpracę i wsparcie wszystkim partnerom Polsko-Kazachstańskiej Izby w Ałmaty, Terazie, Szymkencie, Turkiestanie, Kyzylordzie, Uralsku, Oktobe, Pietropawłowsku, Pawłodarze, Semipałatyńsku, Ust-Kamienogorsku, Karagandzie i Nur-Sułtanie.

Kalendarium najważniejszych wydarzeń w relacjach pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Republiką Kazachstanu w latach 1992 - 2022

6 kwietnia 1992 r. – nawiązanie stosunków dyplomatycznych.

14 października 1992 r. – Umowa o współpracy i handlu (weszła w życie 09.04.1997).

1994 r. – otwarcie Ambasady RP w Ałmaty.

Wrzesień 1994 r. – wizyta premiera W. Pawlaka w Kazachstanie.

21 września 1994 r. – Umowa o popieraniu i ochronie wzajemnych inwestycji (weszła w życie 25.05.1995).

21 września 1994 r. – Konwencja w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobieganiu od uchylania się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku (weszła w życie 13.05.1995).

23 maja 1997 r. – Umowa o międzynarodowych przewozach drogowych (weszła w życie 15.04.1998).

27-28 listopada 1997 r. – wizyta prezydenta N. Nazarbajewa w Polsce.

27 listopada 1997 r. – Deklaracja o rozwoju przyjaznych stosunków i współpracy między RP i RK.

27 listopada 1997 r. – Konwencja konsularna (weszła w życie 10.11.2006).

27 listopada 1997 r. – Umowa o komunikacji lotniczej (weszła w życie 21.01.2008).

27 listopada 1997 r. – Umowa o współpracy kulturalnej i naukowej (weszła w życie 04.08.1999)

Kwiecień 1998 r. – wizyta ministra B. Geremka w Kazachstanie (OBWE).

29-30 października 1999 r. – wizyta prezydenta A. Kwaśniewskiego w Kazachstanie.

10 kwietnia 2000 r. – Porozumienie o współpracy w dziedzinie edukacji między Ministerstwem Edukacji Narodowej RP a Ministerstwem Edukacji RK na lata 1999 – 2003 (weszło w życie 10.04.2000).

28-29 kwietnia 2002 r. – wizyta ministra W. Cimoszewicza w Kazachstanie.

24-25 maja 2002 r. – wizyta N. Nazarbajewa w Polsce.

24 maja 2002 r. – Porozumienie o współpracy w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej i innych rodzajów przestępstw (weszło w życie 30.03.2005).

24 maja 2002 r. – Umowa o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach celnych (weszła w życie 01.02.2005).

Kwiecień 2003 r. – wizyta premiera L. Millera w Kazachstanie.

6 lipca 2005 r. – Umowa o współpracy gospodarczej (weszła w życie 21.01.2006).

24 listopada 2006 r. – otwarcie Konsulatu Honorowego Kazachstanu w Krakowie.

28-30 marca 2007 r. – wizyta prezydenta L. Kaczyńskiego w Kazachstanie.

29 marca 2007 r. – Umowa o współpracy w dziedzinie turystyki (weszła w życie 21.01.2006).

15 września 2009 r. – przeniesienie Ambasady RP do Astany.

12 czerwca 2010 r. – wizyta ministra R. Sikorskiego w Kazachstanie.

5 listopada 2010 r. – Umowa o współpracy w dziedzinie ochrony informacji niejawnych.

15 grudnia 2010 r. – wizyta ministra R. Sikorskiego w Kazachstanie.

2010 r. – otwarcie Konsulatu Honorowego Kazachstanu w Gdańsku.

Czerwiec 2012 r. – wizyta ministra spraw zagranicznych KZ J. Kazychanowa w Polsce.

10-12 lipca 2012 r. – wizyta w RK ministra Obrony Narodowej, T. Siemoniaka i szefa SG WP gen. M. Cieniucha.

11 lipca 2012 r. – Umowa o współpracy w dziedzinie obronności.

17-18 września 2012 r. – w Astanie odbyło się IV posiedzenie Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Gospodarczej. Wicepremier W. Pawlak zadeklarował polskie poparcie dla EXPO 2017 w Astanie.

28-29 października 2013 r. – w Warszawie odbyło się V posiedzenie Polsko-Kazachstańskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Gospodarczej.

Styczeń 2014 r. – w Warszawie miała miejsce wizyta delegacji RK pod przewodnictwem ambasadora U. Sulejmena, poświęcona prawom człowieka.

24 marca 2014 r. - rozmowa min. SZ R. Sikorskiego z min. SZ J. Idrisowem w Hadze (Nuclear Security Summit).

21-23 maja 2014 r. – w VII Forum Ekonomicznym w Astanie uczestniczyli wiceminister gospodarki A. Dycha, b. prezydent RP A. Kwaśniewski, b. premier K. Marcinkiewicz oraz poseł na Sejm G. Napieralski.

26-30 maja 2014 r. – wizyta w Kazachstanie M. Smoleń, podsekretarz stanu w MKiDN, która odbyła rozmowy z wiceministrem kultury RK Ż. Omarowem.

lipiec 2014 r. – wizyta w RP wiceprzewodniczącego Mażylistu S. Diaczenki, który spotkał się z marszałek Sejmu E. Kopacz, wicemarszałkiem Senatu RP J. Wyrowińskim i wicemarszałkiem Sejmu J. Wenderlichem (przedstawicielami komisji spraw zagranicznych obu izb parlamentu), wicepremierem J. Piechocińskim, a także przedstawicielami władz lokalnych.

15 września 2014 r.– Międzyrządowe porozumienie o współpracy w dziedzinie edukacji.

listopad 2014 r. – w Kazachstanie odbyło się spotkanie min. RiRW M. Sawickiego z ministrem rolnictwa RK A. Mamytbekowem.

21-22 listopada 2014 r. – wizyta wicepremiera – ministra gospodarki J. Piechocińskiego w Kazachstanie, połączona z VI posiedzeniem Komisji Międzyrządowej do Spraw Współpracy Gospodarczej i Forum Biznesu.

21-22 maja 2015 r. – w VIII Forum ekonomicznym w Astanie uczestniczył b. prezydent RP A. Kwaśniewski.

17-18 września 2015 r. – na zaproszenie prezydenta Nazarbajewa przebywał w Astanie b. prezydent RP, Lech Wałęsa. Uczestniczył on w spotkaniu „rady mędrców”, obok m.in. b. prezydenta Izraela S. Peresa, b. prezydenta Kolumbii C. Gaviria, b. premiera Hiszpanii J. Zapatero i b. wiceprezydenta Egiptu M. el-Baradei.

28 września 2015 r. – spotkanie prezydenta RP A. Dudy z prezydentem RK N. Nazarbajewem na marginesie sesji ZO ONZ.

9 stycznia 2017 r. – rozmowa ministrów SZ W. Waszczykowski i K. Abdrachmanowa w Nowym Jorku.

14-18 czerwca 2017 r. – wicemarszałek Senatu M. Koc z wizytą w Nur-Sułtanie.

6-7 września 2017 r. – wizyta prezydenta RP A. Dudy w Nur-Sułtanie, uczestnictwo w Międzynarodowej Wystawie EXPO 2017 (Dzień Polski na EXPO 2017, 7 września 2017 r.); spotkanie z prezydentem N. Nazarbajewem, premierem B. Sagintajewem, przewodniczącym Mażylisu N. Nigmatulinem.

17 stycznia 2018 r. – prezydent RP A. Duda spotkał się z prezydentem N. Nazarbajewem na marginesie debaty wysokiego szczebla Rady Bezpieczeństwa ONZ ws. nieprolifracji i rozbrojenia w ONZ.

29 marca 2018 r. – ambasador RP S. Chazbijewicz został przyjęty przez przewodniczącego Mażylisu N. Nigmatulina.

26-30 kwietnia 2018 r. – wizytę w Kazachstanie złożył podsekretarz stanu w MSZ RP A. Papierz.

19-21 czerwca 2018 r. – wizyta szefa BBN P. Solocho w Kazachstanie.

20 czerwca 2018 r. – VIII posiedzenie Polsko-Kazachstańskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Gospodarczej w Nur-Sułtanie.

16 listopada 2018 r. – konsultacje polityczne w Warszawie na szczeblu podsekretarzy stanu w MSZ (min. B. Cichocki i R. Wasilienko).

3 kwietnia 2019 r. – otwarcie Konsulatu Honorowego Kazachstanu we Wrocławiu.

7 maja 2019 r. – wizyta ministra SZ Kazachstanu B. Atamkułowa w Warszawie i rozmowy z ministrem SZ RP J. Czaputowiczem.

14 maja 2019 r. – otwarcie Konsulatu Honorowego Kazachstanu w Katowicach.

15-16 maja 2019 r. – udział podsekretarza stanu w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii T. Kościńskiego w Astana Economic Forum w Nur-Sułtanie.

2-3 lipca 2019 r. – posiedzenie dwustronnej grupy roboczej ds. transportu (szczebel wiceministrów w MI).

23-24 września 2019 r. – IV Szczyt przewodniczących Parlamentów Państw Euroazjatyckich „Wielka Eurazja” w Nur-Sułtanie z udziałem przewodniczącej sejmowej Polsko-Kazachstańskiej Grupy Przyjaźni pos. B. Bartuś.

24 września 2019 r. – spotkanie prezydentów A. Dudy i K.Ż. Tokajewa na marginesie Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku.

16 grudnia 2019 r. – zapoznawcza rozmowa min. J. Czaputowicza z nowym ministrem SZ Kazachstanu M. Tileuberdim na marginesie szczytu ASEM w Madrycie.

25 marca 2020 r. – rozmowa telefoniczna min. SZ J. Czaputowicza i M. Tileuberdiego w związku z działaniami podejmowanymi przez Polskę i Kazachstan na rzecz walki z pandemią COVID-19.

24 listopada 2020 r. – przekazanie do Kazachstanu polskiej pomocy humanitarnej w walce z pandemią COVID-19 (lekarstwa, środki dezynfekcyjne).

8 grudnia 2020 r. – konsultacje polityczne w Warszawie na szczęblu podsekretarzy stanu w MSZ (min. M. Przydacz i M. Baimuchan).

6-9 listopada 2021 r. – wizyta marszałka Senatu T. Grodzkiego w Kazachstanie.

10 stycznia 2022 r. – rozmowa telefoniczna ministra Z. Raua (przewodniczący OBWE) z ministrem SZ Kazachstanu, M. Tileuberdim, na temat sytuacji w Kazachstanie.

5 lutego 2022 r. – rozmowa prezydentów A. Dudy i K.-Ż. Tokajewa na marginesie uroczystości inauguracji IO w Pekinie.

28 kwietnia 2022 r. – konsultacje polityczne w Warszawie na szczęblu podsekretarzy stanu w MSZ (min. M. Przydacz i R. Wasilenko).

1-2 czerwca 2022 r. – wizyta w RK ministra Z. Raua (przewodniczącego OBWE).

Kalendarium opracował:

Departament Wschodni

Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP



Magdalena Niedziółka

Wiceprzewodnicząca Ligi Kobiet Polskich
Koordynator projektu

Organizator:



Współorganizator:



Ambasada
Rzeczypospolitej Polskiej
w Nur-Sultanie



Ambasada
Republiki
Kazachstanu
w RP



